

אשפה

באשי > הבן יקיר לי

הבן יקיר לי

מגזין אריה ארליך, צבי אסקל ז' אלול התשפ"ה

הרב החסיד רבי משה שטיינמץ הוא דמות חסידית מופלגת | הוא חי בפשטות, כמעט ולא יוצא מגבולות השיכון ולא מחזיק טלפון סלולרי, מקדיש את סדר יומו לעבודת השם ומחזיר נקעים של ילדים שובבים | את הבן שלו, מוטי, אתם מכירים כאחד מגדולי הזמרים החסידיים בימינו | לקראת חודש אלול הפגשנו אותם לשיחה משותפת ראשונה מסוגה: על ערכים חסידיים, על הדרך שבה מוטי התחנך ועל הנתיב המיוחד ששמור לכל ילד בעולם

צילום: אריאל אוחנה ועזרא טרבלסי

פתק צנוע, ישן, מוצמד בדבק סלוטייפ לדלת בית משפחת שטיינמץ שבשיכון ויז'ניץ בבני ברק. "גמ"ח החזרת נקעים", רשום עליו.

הפתק מבשר בשיא הרצינות לתושבי עיר התורה וילדיהם שאם איתרע מזלם ונקעו יד בעיצומם של שבת או חג, כפי שקורה לא אחת בעיר הצפופה ביותר בארץ, ופנייה למרפאה מקצועית אינה אפשרית – כאן יקבלו את הטיפול המתאים שיעזור להם להשיב את העצמות שחרגו למקומן. כמובן, הכל חינם אין כסף.

דווקא משהו בפתק הקטן שמקבל את פנינו מספר את הסיפור כולו. בפנים יושב וממתין לנו יהודי משכמו ומעלה. הוא פותח לקראתנו את הדלת ולפנינו פנים חסידיות זורחות באור יקרות. בעל הבית הוא איש יודע ספר וחסיד אדוק בכל מהותו, ועם זאת, כל הווייתו סובבת סביב צורכיהם של אחרים – מטרה שאינה פחותה בעיניו משאר עיסוקיו בעבודת שמיים. מאוחר יותר אנחנו גם לומדים על כך שכל יהודי בודד שרגליו הוליכו אותו משום מה אל השיכון החסידי הבני ברקי ימצא כאן פינה חמה שלא תאכזב לעולם.

בעל הבית הוא הרב החסיד רבי משה שטיינמץ, מוותיקי שיכון ויז'ניץ וחשוביו. איש נחבא אל הכלים שאינו מחזיק טלפון סלולרי כלל ואפילו לצורך הכתבה הזו לא הסכים להצטלם, רק להתראיין כדי להביא תועלת לציבור. לבסוף, לאחר הפצרות מצד בנו המפורסם, הסכים האב להצטלם רק מגבו ופניו

מאחוריו מציץ הבן שכולכם מכירים, הזמר ואומן הרגש העולמי מוטי שטיינמץ. מפגש מיוחד מצפה לנו כאן, בסלון הבית המרוהט בפשטות שנרות דולקים בו לכבוד הצדיקים: מפגש נדיר בין אב ובן שהוא גם סוג של מפגש בין קצוות. בין האב, חסיד מורם מעם שחי בפסגה רוחנית וכל הוויות העולם זרות לו לחלוטין, לבין הבן, שחורך את הבמות הגדולות בעולם היהודי, יוצר מוזיקה שנוגעת במאות אלפי לבבות ושר באירועים הנוצצים ביותר.

ועם זאת נפשו וליבו נטועים כאן, בבית הפשוט בשיכון ויז'ניץ, כשהוא סמוך באהבה על שולחנו של אבא.

אל הנער הזה

בית ספוג חן חסידי טהור. המפגש המרגש בבית משפחת שטיינמץ

שבועיים בלבד חלפו מאז הוציא מוטי שטיינמץ לאוויר העולם את אלבומו החדש, 'אמונה וביטחון', וכבר כעת אפשר להכתיר אותו כעוד הצלחה בשרשרת סיפורי ההצלחה המוזיקליים שהוא מוביל בשנים האחרונות. עד לפני עשור וקצת לא היה כמעט מי שהכיר את נעים הזמירות בעל הקול המיוחד מחוץ לגבולותיו של שיכון ויז'ניץ, וכעת, בתוך תקופת זמן קצרה להפליא – דומה שאין מי שטרם הספיק להאזין לצלילי האלבום, השלישי במספר בסך הכל.

עוד מעט, בשיחה המיוחדת, הוא יספר לנו גם על הדרך המופלאה שלו לפעילות המוזיקלית שמשפיעה על רבים כל כך. אבל במלוא הכבוד, עכשיו המוזיקה זזה הצידה לטובת שיחת חינוך של אב ובנו. כי יותר משהייתה זו שיחה מוזיקלית שגרתית, הייתה זו בעבורנו שעה שבה העמקנו במשנה סדורה ובהירה של אבא שרואה את בנו בוחר מסלול משל עצמו ונותן לו את מלוא התמיכה, גם אם מלכתחילה תכנן לו מסלול אחר.

כך יצא שבמסווה של כתבה לכבוד אלבום חדש זכינו למסמך חינוכי שחשוב שכל הורה בימינו יקרא וילמד, ובעיקר יפנים ויישם. המעטפת הייתה אומנם מוזיקלית ונשזרו בה צלילים, אבל אנחנו הטינו אוזן לדיבורים של אמונה והבנה חודרת לנפש האדם. למדנו על כוחה של גדלות רוח שבכוחה לגשר ולחבר, לקרב לבבות ולחנך את הנער – במקרה הזה מוטי – על פי דרכו.

חינוך מזכיר לא מעט את עבודתו של הסתת, המיישר את האבן באזמלו בעדינות לקראת צורתה הסופית. אולי לא במקרה פירושו של השם 'שטיינמץ' הוא סתת.

שום דבר כאן, בשיכון החסידי שבפאתי בני ברק, אינו מזכיר את הבמות שמוטי חורך ללא הרף בכל רחבי העולם. גם ביום החמסין הנוראי שבו נקבע המפגש המרגש לא קשה להבחין בקסם המיוחד שמורגש כאן. ביתו של רבי משה שטיינמץ צמוד לבית המדרש הגדול של חסידי ויז'ניץ, בלב ליבה של הקריה החסידית שהקים הרבי מרן ה'אמרי חיים' ז"ע לפני עשרות רבות של שנים. גם כיום, כשבני ברק המושבה הפכה למטרופולין צפוף ופקוק שתושביו מעבירים חלק ניכר משגרת יומם בחיפוש אחר מקום חניה (לשווא) – כאן הכל נותר על מכונו, כמו פעם.

יש כאן כל מה שעיריה חסידית של פעם הכילה. כל צורכי חייו של חסיד זמינים בהישג יד, ברדיוס של מטרים בודדים: בית מדרש, תלמודי תורה, ישיבה גדולה ומולה ישיבה קטנה, כוללי אברכים, מושב זקנים, אולמות שמחה, שלל מרפאות, מאפיית מצות, חנויות מכולת בכל הגדלים, מלון אורחים, וגם – שלא נדע – בית עלמין שבמרכזו ה'אוהל' שבו טמונים צדיקי החסידות. ההלצה כאן אומרת שמי שנולד בשיכון ויז'ניץ לא צריך לצאת ממנו עד יום פטירתו – ועד בכלל.

אבל מעל לכל מרחף הקסם הקמאי. בימים כתיקונם החיים כאן סובבים סביב סדר יומו של מי שרוח הנהגתו שורה על השיכון כולו: מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א, לרפואה שלמה ומהירה. בימים אלו, כשהוא שוהה במושב אורה הסמוך לירושלים לאחר סדרת טיפולי רפואה מפרכים שעבר מעבר לים, נפשם של החסידים יוצאת מדאגה. גם הרב שטיינמץ חוזר על כך שוב ושוב במהלך השיחה המיוחדת ל'משפחה'. כחסיד נלהב שאינו מש מהיכלו של הרב'ה, הוא מבקש שוב ושוב שנתפלל ונעתיר עבור רוח אפם של החסידים, רבי ישראל בן לאה אסתר, שנבקש שיחזור לאיתנו במהרה בכוחות מחודשים.

אבל יותר ממה שהרחובות הצפופים מלמדים על הפשטות והלבביות החסידית – גילינו אותן בבית משפחת שטיינמץ פנימה. עד לפני שנה בלבד התגורר כאן הסב, החסיד המרום רבי אברהם וועג זצ"ל, שהיארציט הראשון שלו יצוין בעוד ימים ספורים. כל מי שעשה אי פעם שבת בציון הרשב"י במירון הכיר אותו ונכבש בקסמו. כמעט את כל שבתות השנה עשה רבי אברהם, חמיו של הרב שטיינמץ, בהיכל קברו של התנא האלוקי, בו דבק כל ימיו וממנו לא מש. הוא היה יושב במערה, לומד זוהר, אומר את כל ספר התהילים, אוכל במשורה וישן בקמצוץ, וכל שאר הזמן חוסה בצילו של רשב"י.

"גם בתקופה חייו האחרונה", נזכר מוטי, "הקפיד סבא להיטלטל בדרך הקשה עד למירון הרחוקה, כדי להידבק בנשמתו של רשב"י. בשנים האחרונות זכיתי להוביל אותו ברכבי לרבי שמעון ואז הייתי חוזר הביתה לבני ברק. אחרי שקניתי רכב חדש ונוח יותר לנסיעות הארוכות למירון, כתבתי בהעברה הבנקאית – 'לכבוד רשב"י'. הצדיק רבי שלום'קה מזוועהיל, כידוע, הוסיף שגם הוצאות שנעשות לכבוד רשב"י חוזרות. סבא נפטר במוצאי שבת וביום רביעי שלפני כן עוד שהה במירון, במעין מפגש פרידה מצמרר מהציון הקדוש.

"החינוך שהורים נטעו בנו מעודד אותי לעמוד על עקרונותי". מוטי לצד אביו בילדותו

"עד היום", מספר מוטי וניצוץ של קדושה ניבט בעיניו, "אני משתדל להמשיך את המסורת של סבא – לקפוץ פעם בשבוע לרבי שמעון, ללמוד קצת זוהר במערת הציון ולקטוף הדסים לכבוד שבת מעץ מיוחד במושב – בדיוק כמו שסבא עשה. סבא, אגב, נהג גם להביא את הדסי מירון לבני ברק, לזכות בהם את מי שחפץ".

לפני עשור ומחצה עברה משפחת שטיינמץ להתגורר כאן בבית, כדי לשהות סמוך לסבא קדישא. גם כעת, לאחר פטירתו, רוחו עדיין שורה על פינה מפינות הבית. מעמדי נרות רחבים עומדים בכניסה לסלון, לעילוי נשמת הצדיקים ובראשם רשב"י, ואליהם התווסף נר נוסף לעילוי נשמתו של הסבא.

ארונות ספרים עמוסים לעייפה נמתחים לכל אורכו של הסלון. על הקיר יצירות אומנות יהודיות מרהיבות – עליהן עמל אביו של רבי משה שטיינמץ, שהיה ארכיטקט נודע והעסיק אומנים נכרים שציירו בעבורו יצירות לפי הנחיותיו המדויקות, לצד תמונות צדיקים וקדושים (כמו למשל תמונת בית המדרש העתיק

של צדיקי בית ויז'ניץ, שהתקבלה בעקבותיו בקרב כלל החצרות הקשורות לענף החסידות). כל אלה יחד יוצרים אווירה מיוחדת, ספוגה פשוטת וחוץ חסידי של פעם, שמסבירים מניין מגיעה ההשראה לצלילים החסידיים הקסומים שמוטי כה מיטיב להפיץ בכל רחבי העולם.

רבי משה מקדם אותנו בלבביות, לבוש ישיבע-חלאט פשוט, מכבד אותנו מכל הלב בסודה צוננת ליום חמסין. לעצמו הוא מכין קפה בוץ רותח בכוס חד-פעמית מפלסטיק על גבי צלחת פלסטיק. לפניו הספר 'יום טוב של ראש השנה תרס"ו' – מאמרו העמוק של הרבי הרש"ב מליובאוויטש זי"ע, שנמשך על פני שנתיים, בו הוא קובע סדרי לימוד.

כפתור מכשיר ההקלטה נלחץ ובשעתיים הקרובות נותר לנו רק להאזין לצליל משפחתי שכולו קסם חסידי.

הנשמה בקרבי

חוש הנגינה, מסתבר, הוא כבר שנים ארוכות חלק בלתי נפרד מהווייתה של משפחת שטיינמץ לדורותיה.

רבי משה מספר: "אבא של אבא, הרה"ח רבי יחיאל שטיינמץ זצ"ל הי"ד, היה מגדולי באי היכל ומקורביו של הרבי ה'אהבת ישראל' זי"ע. לאחר פטירתו של הרבי, כשה'אמרי חיים' עלה על כס ההנהגה בחצר, ששכנה אז בעיר גרוסוורדין, הוא כיבד את רבי יחיאל לשמש כבעל תפילה בשחרית של ראש השנה, מכיוון שבניו (כ"ק האדמו"רים ה'ישועות משה' וה'תורת מרדכי' מוויז'ניץ מונסי א"א, צ"א) היו עדיין לפני נישואיהם.

"בתפילתו המשתפכת, הוסיף סבא כמה 'תנועות' מיוחדות שהפכו לחלק מנוסח התפילה – אחת מהן בפיוט 'בשמיים ובארץ', ביניהן על המילים 'חי עולמים, טהור עיניים'. שנים לאחר מכן הזכיר זאת הרבי לאָבי, רבי מענדיל זצ"ל, בהזדמנות מיוחדת ומרטיטה: לאחר השואה האיומה, שבה עבר אבא שבעה מדורי גיהנום ובמהלכה אף הגיע לאושוויץ כשהוא נער בן 14 בלבד.

"לאחר שהסתיימה מלחמת העולם הגיע אבא אל האמרי חיים, ששהה אז באנטוורפן. אבא רצה להמשיך לארץ ישראל ולהקים בה את חייו מחדש, אך אחיו הגדול, רבי יוס'ל, דאג לעתידו הרוחני במדינת ישראל המתוכננת לקום, שרוחות של חלוציות ופריקת עול נשבו בה. הם נכנסו יחד אל הרבי, שלא ביטל את רצונו של הנער. הוא רק פנה אליו ואמר: 'אתה זוכר, מענדיל, כיצד היה אביך מסלסל 'חי עולמים, טהור עיניים' לפני המלחמה?' הרבי חזר ופיזם את צלילי ה'תנועה', ואותת בכך לנער הצעיר כי עליו להחזיק בצלילי מסורת אבותיו כדי להתחזק כנגד הרוחות הרעות בארץ ישראל".

המוזיקה הוסיפה ללוות גם את חייו של רבי מענדיל, שמאוחר יותר עבר להתגורר באנטוורפן שבבלגיה, וכעבור שנים גם את בנו רבי משה עצמו, שלאחר נישואיו קבע את מגוריו בארץ ישראל. כאן, בחצר וויז'ניץ שהתפרסמה בזכות הנגינה שובת הלבבות שבקעה מהיכלה – הפך רבי משה לחלק בלתי נפרד מממלכת הנגינה.

שנים ארוכות שימש רבי משה שטיינמץ כחבר במקהלת החסידות, אותה הוביל המנצח החסידי המפורסם רבי בנימין הרטמן ז"ל. גם מוטי, האמצעי שבבניו, זוכר היטב את אותן שנים. "הייתי עומד ביחד עם אבא על הפאָרענצ'עס במקומות הראשונים, שהיו שמורים לחברי המקהלה, הכי צמודים לרבי

הישועות משה. כך זכינו לראות מקרוב את עבודתו המופלאה. גם בסעודות ראש חודש שנערכו בביתו של הרבי, שבהן השתתפו רק חברי המקהלה, זכיתי להשתתף ביחד עם אבא. זו הייתה חוויה מיוחדת שחרטה בי עד היום".

גם הסבא רבי אברהם וועג, חמיו של רבי משה, היה בעל חוש נגינה מפותח. "לאחר שסבא נפטר, בשנה שעברה", נזכר מוטי, "כשהרבי'ה מויז'ניץ הגיע לנחם את האבלים, הוא סיפר שחלק גדול מנוסח התפילות הוא למד ממנו".

כעת, כשהוא ניצב בקדמת הבמה המוזיקלית היהודית המתחדשת והמעודכנת, מגדיר מוטי את הנגינה החסידית האותנטית שספג בבית אבא כמקור ההשראה שלו. "השירים הללו עיצבו את דרכי המוזיקלית", הוא מסביר בהתרגשות. "שרנו כאן בבית יצירות מרוממות של ויז'ניץ. כילדים שמענו בעיקר אלבומים חסידיים מובהקים: ניגוני סקולען ודז'יקוב, או הדיסקים המיוחדים שפרסם המלחין החסידי-אמריקאי המפורסם רבי משה גולדמן ז"ל במסגרת 'קעמפ שלוה'. זו הגרסא דינקותא שלי, שמשפיעה עליי עד היום".

גם באלבום הנוכחי הוא הקפיד על קו חסידי מלא אותנטיות וחמימות, כזו שמזכירה לו את צלילי בית אבא. "השיר 'מלך' למשל", הוא מציין רצועה מיוחדת מתוכו. "זה שיר שהרבה מאוד אנשים אמרו לי שהוא מבחינתם הפסגה של האלבום כולו. המילים הן מתוך הנוסח שאומרים בליל שבת לפני הסעודה וכל תנועה בשיר מזכירה לי 'קוועץ' וויז'ניצאי. מבחינתי זה ניגון מעולמות עליונים, מהיכלו של הבעל שם טוב".

הוא מספר לנו על דרישות שלום מרוממות במיוחד שקיבל על השיר. "התקשר אליי גבאי של אחד מהאדמו"רים הנערצים בעולם החסידי וסיפר לי שבמהלך נסיעה ביקש ממנו הרבי להשמיע את 'מלך'. כשסיים להאזין, ביקש לשמוע שוב ושוב ובסיום הביע את התפעלותו מהצלילים שמקרבים את לב האדם לבוראו".

נפשי חמדה

מהשיכון החסידי החמים לבמות הנוצצות ביותר. מוטי בהופעה

עד לפני קצת יותר מעשור היה מוטי שטיינמץ בחור אנונימי. את דרכו התחיל בכלל כגראמער שמרגש חתנים בקבלת פנים, לפני היציאה לחופה. גם הוא עצמו לא שיער לאן תוביל אותו ההשגחה העליונה בתוך זמן קצר כל כך, במהירות שקשה לעקוב אחריה.

הפריצה הגדולה שהובילה את דרכו מהשיכון החסידי החמים והמסוגר לעולם המוזיקלי הרחב הגיעה לאחר מפגש אקראי עם המפיק והמעבד רובי בנט, האיש שעומד מאחורי הסייעתא דשמיא הגדולה. זה היה בדינר שנערך בירושלים ואליו הוזמן שטיינמץ. רובי

ניצח על התזמורת. החיבור ביניהם היה מיידית. בנט, דור שני להבנה עמוקה במוזיקה טובה, הוקסם מהקול המיוחד ופרס את חסותו על נער הפלא שכמעט איש לא הכיר עדיין.

השילוב בין השניים הפך עד מהרה לתופעת פלא בעולם המוזיקה היהודית. הכינוי שהוצמד לו כבר אז היה 'אומן הרגש', כינוי קולע שמיטיב להגדיר את המהות שבה הוא רואה את שליחותו: לא רק להנעים ולזמר, אלא לרגש, להמיס לבבות, לחדור את קליפות היבשושיות וקהות החושים בקולו המצמרר והמיוחד.

הדרך מאותו דינר ירושלמי שבו נרקם שיתוף הפעולה ועד לחיבור לבמות הגדולות ביותר הייתה מפתיעה במהירותה. חצי שנה לאחר מכן כבר פרסם את השיר 'אל הנער הזה' שהלחין הנגיד ר' שלמה יהודה רכניץ. "הייתי בארה"ב בפעם השנייה בחיי בסך הכל", משחזר שטיינמץ בחיוך. "הזמינו אותי אז לאירוע בעיר מונסי. התשלום שקיבלתי הסתכם בכרטיס טיסה ועוד אלף דולר... "מאז, אולי מיותר לציין, התעריפים כבר התעדכנו בחדות כלפי מעלה.

"באותו אירוע הכרתי את מקהלת 'שירה' האמריקאית המפורסמת. המנהל, שרגא פייביל גאלד, סיפר לי שהם מתכוננים לעשות את השבת הקרובה בלוס אנג'לס, בביתו של רכניץ, שערך אז בר מצווה לאחיינו היתום שאימו נפטרה שבועות ספורים לפני כן. הוא הזמין אותי להצטרף אליהם והסכמתי, כמובן. בדרך ללוס אנג'לס למדנו יחד את השיר המטלטל 'אל הנער', שרכניץ הלחין לקראת השמחה, שיר שיהפוך לימים ללהיט ענק".

חודש אחרי, כששהה שוב בשבת על שולחנו של הנגיד האמריקאי, הכיר גם את גדול הזמר היהודי מרדכי בן דוד. לאחר זמן קצר פרסמו בדואט משותף את השיר 'ותערב', גם הוא בלחנו של רכניץ, והוא כבש את עולם המוזיקה היהודי בסערה. בזה אחר זה המשיך שטיינמץ לפרסם עוד ועוד שירים, שכולם הפכו ללהיטים עצומים. מיליונים מכל רחבי העולם גילו את קולו הנדיר ונשבו בקול המיוחד. לא פחות ממנו היה זה הרגש הכן, הממיס, שבקע מגרונו וחדר אל עומק הלבבות.

מאז הוא לא מפסיק לחרוש את הבמות הגדולות ביותר. שטיינמץ הספיק מאז להתחתן (חמיו הוא הגאון רבי ישראל ויזל, דיין בבד"ץ בני ברק של מרן הגר"נ קרליץ ורב שכונת 'איילת השחר' וקהילות 'חניכי הישיבות' במודיעין עילית), ובמקביל הוא ממשיך לטפס בסולם המוזיקלי.

ההתלהבות הראשונית לנוכח האברך בעל קול הפלא התחלפה בצימאון הולך וגובר וכך נוצרו סביבו קהילות אוהדים בכל רחבי העולם שעוקבות אחרי כל שיר שהוא מוציא לאור. אלפי התגובות הנרגשות מלמדות על השינוי ששירתו מחוללת בחייהם של המאזינים, גם כאלו שלא דווקא ידעו למקם את שיכון ויז'ניץ על מפת הגלובוס בצורה מדויקת.

שימני כחותם

האירוע שצרב את שמו בתודעה הציבורית הכללית בארץ היה הסערה שפרצה בעקבות פסיקת בג"ץ בשנת תשע"ט (2019). בג"ץ אסר אז על קיום הופעה שבה שטיינמץ היה אמור לשיר במתכונת נפרדת לגברים ולנשים. שטיינמץ כמובן לא יופיע באופן שנוגד את ההלכה, והאירוע בוטל. באופן מפתיע למדי, המוני ישראלים גילו אז את הפלייליסט החסידי מלא החמימות של שטיינמץ ונשבו בקסם.

כשהבין ששירתו נוגעת גם בנפשם של רחוקים,
החליט מוטי שטיינמץ ליצור שיתופי פעולה גם עם
זמרים בעלי סגנונות שירה שונים. "לאט לאט חלחלה

בי ההבנה שאני יכול ורוצה להגיע עם המוזיקה שלי לקהלים רחבים יותר. ועדיין, היה לי ברור
שאני לא יכול לערוך דואט עם כל יוצר. גם מבחינה מוזיקלית – מכיוון שאני שר בסולם גבוה מאוד,
שדורש התאמה במנעד הקולי – אבל בעיקר מבחינה רוחנית".

הדואט המצליח ביותר, ללא כל ספק, היה 'נפשי' שפרסם יחד עם היוצר ישי ריבו, שצבר עשרות מיליוני
(!) האזנות. "ישי הוא זמר יוצא דופן", מסביר שטיינמץ. "הוא קיבל על עצמו לבצע אך ורק טקסטים של
קדושה ורוחניות ולכן זו הייתה הבחירה הנכונה עבורי. עם זאת, התלבטתי המון לפני כן. התייעצתי
הרבה לגבי זה. המתנתי שנה שלמה עד שהחלטתי לפרסם אותו. בסופו של דבר, מוטלת עליי אחריות
גם לקהל המאזינים השמור שמאזין לי. אני לא רוצה לחשוף אותם, חלילה, לתכנים שאינם מתאימים
להם".

באופן מדהים למדי, השירה החסידית שלו הפכה לפופולרית בלא מעט מקומות רחוקים בעולם.
החיבורים המיוחדים, ובעיקר הרגש העז שמלווה את שירתו, סוחפים אחריהם המונים בכל מקום. בהם,
כאמור, גם לא מעט אנשים שרחוקים משמירת מצוות, ויש גם גויים גמורים שיודעים לדקלם את שירתו.

העובדה הזו גם גוררת סיפורים מיוחדים במינם. הוא מספר לנו למשל על חוויה מפורים האחרון: כשיצא
מחוץ לבית הוריו בשיכון ויז'ניץ, התנפל עליו בהתרגשות בחור ממוצא אתיופי והחל לחבק אותו מתוך
בכי בלתי נשלט. "הכנסתי אותו כאן לבית ומתוך פרצי הבכי הצלחנו לחלץ ממנו את סיפורו. התברר
שהוא התגורר בהרצליה ועסק בספורט. כששהה במחנה אימונים ברומניה עברה בו רוח טהרה ושאלות
של אמונה החלו לחלוף במוחו. הוא חיפש במחשב את המילים 'אתה בחרתנו' והגיע לשיר שלי. 'מאה
פעמים הקשבתי לשיר', הוא סיפר לי בקול רועד, 'ואז החלטתי לחזור בתשובה שלמה!' מאז הוא הספיק
להיכנס לישיבה בבני ברק ולחסות בצל כנפי השכינה בטהרה"...

אגב שיתופי פעולה עם זמרים מסגנונות אחרים, הנה המלצת האזנה: השיר 'שימני כחותם' באלבום
הנוכחי, בלחנו של היוצר יצחק פוקס – שאותו מבצעים שטיינמץ ופוקס בדואט משותף. גון קולו הצלול
והטהור של שטיינמץ עם שירתו העמוקה והמחוספסת של פוקס יוצרים שילוב מרענן ומדהים שלא
תוכלו להפסיק להאזין לו ומטעינים את המילים המרגשות במשמעות מחודשת.

כך שוזר גם האלבום הנוכחי, השלישי במספר (אחרי 'הנשמה בקרבי' ו'עתיק יומין' שהופיעו לפניו), מסע
מוזיקלי מרהיב שנע בין רצף נגינה חסידית מרוממת לרעננות וחידוש בלתי פוסקים. לא מתוך ניגודיות,
אלא מתוך שלמות שנוצרת מחיבור בין סגנונות שונים שכולם ביטויים של רצון לקרבת אלוקים וראויים
לעלות על שולחן מלכים.

לדעת כל רז

בנקודה הזו אנו חוזרים למפגש המרגש בין מוטי לאביו, החסיד המופלג רבי משה שטיינמץ. דמות
קמאית היא דמותו של האב, ספוגה יראה חסידית תמימה וחמה. לא בנקל הוא נפתח לשיחה של חולין.
את שגרת יומו הוא מעביר בעודו ספון באוהלה של תורה, דבוק בתורת החסידות, כששעות ספורות
בלבד מוקדשות למלאכת הסת"ם שבה הוא עוסק.

"בטישים עמדתי לצד אבא, הכי קרוב לרבי'ה". רבי משה ובנו מוטי
במחיצת האדמו"ר הישועות משה' זי"ע

ובעניין הזה הוא אינו מסתפק במועט. מלבד היותו חסיד ויז'ניץ נלהב, מקושר בכל נימי נפשו, הוא גם זוכה לעסוק בתורת החסידות הכללית, בדגש על ספריה העמוקים של תורת חב"ד. על שולחנו אנו מאתרים את ספרי ה'המשך' היסודיים והטמירים מהיכלם של צדיקי ליובאוויטש, ורבי משה מספר לנו על קרבתו למשפיע החסידי רבי זלמן גופין, הוא נמנה עם קהל שומעי לקחו הקבועים זה שנים רבות.

גם לשיחה איתנו הוא מגיע מתוך תחושת שליחות עמוקה. לבוש בחלאט'ל החסידי הוא מתיישב

לשולחן, כדי להעביר מסר חינוכי נוקב שנצרך בימים אלו כאוויר לנשימה. הוא אינו מורגל בראיונות תקשורתיים – מעולם לא עשה זאת, ולא שלא התבקש לכך כמה וכמה פעמים, מאז שבנו הפציע לעולם המוזיקלי. תמיד סירב. הבזקי המצלמות זרים לו – ובכל זאת, בפעם הזאת הוא רואה בכך חשיבות ראשונה במעלה.

אולי יותר מכל היה זה המפגש המרגש עצמו שהסביר בלי מילים את עוצמתו של חינוך ראוי. בראש השולחן ישב רבי משה, חסיד משכמו ומעלה, שכל שיחו ושיגו תורה וחסידות. לצידו, בעיניים בורקות, בנו מוטי, שאין במה נחשבת בעולם המוזיקה החסידית שטרם שר עליה, ולמרות זאת דווקא כאן, בבית הקטן, הפשוט, החמים – הוא מתרגש כל פעם מחדש. בלי מילים, היו המבטים ביניהם שיעור מטלטל על קשר מכיל ובונה שגובר על כל הפערים.

רבי משה היה במשך שנים סופר סת"ם. מכך התפרנס, כאשר את שאר שעות היום הוא מקדיש לתורה. הוריו של מוטי מעולם לא יצאו לחופש וגם שבתות מחוץ לבית כמעט אינן באות בחשבון. בשיכון ויז'ניץ ישבו ורק אותה איוו למושב להם.

אימו של מוטי עוסקת במקצוע הסיעוד כלוקחת דמים בקופת חולים. גם על כך יש למוטי סיפור מיוחד: "לאחר נישואי הוריי, אמא רצתה מאוד ללמוד ולעבוד כאחות רפואית. אבא חשב שהמקצוע פחות מתאים מבחינת עקרונות הבית החסידי השמור, ולכן היא ויתרה על כך, למרות הקושי. אחרי שנים, כשרוב הילדים התחתנו כבר, היא נתקלה במודעה מטעם העירייה והחליטה להירשם לקורס לוקחות דמים. באופן מופלא, היא קיבלה מייד הצעת עבודה נוחה במרפאה קרובה לביתה, וכיום באים אליה מטופלים מכל רחבי גוש דן. ללמדנו שמי שעושה ויתורים בשביל מטרה טובה – לעולם לא יפסיד מכך". ביקשנו לשמוע מפיו של רבי משה כיצד הוא רואה את דרכו של בנו מוטי. האם, למשל, הכיר את שמו של היוצר ישי ריבו לפני שיתוף הפעולה ביניהם?

"האם הכרתי את ריבו?" הוא צוחק בענווה. "למען האמת, גם כיום אני לא מכיר אותו. אבל למה זה אמור להפריע לי? ברגע שהיה מוסכם אצל מוטי שזה הדבר הנכון לעשות, אין זה מענייני ללכת לבדוק בציציותיו. דיברנו על זה והוא הסביר לי שמדובר במנגן כשר וירא שמיים. זו הייתה בעיניי הנקודה החשובה היחידה".

הנקודה הזו, בעיניו, מקיפה משנה חינוכית רחבה בהרבה. לא רק משום שהוא עצמו, כמי שחייו רחוקים מאוד מההווי הישראלי הכללי, טרם נתקל בשיריו של היוצר המפורסם כל כך. יותר מכך, הוא מסביר, חשוב להציב גבולות נכונים ובריאים לחינוך מועיל. אם לא כן, התוצאה יכולה חלילה להיות הפוכה.

"הרב'ה מציב תביעה תמידית: להתחזק באמונה וביטחון". בבר מצווה עם מרן האדמו"ר מויז'ניץ שליט"א

"יש כאן נקודה חשובה", הוא מגיב. "אסור ליהודי להיות 'מרובע' בתוך המסגרת שלו, להסתגר בתוך דל"ת אמותיו שלו ולומר 'שלום עלייך נפשי'. צריך שתהיה ראייה רחבה יותר לכל דבר. בעניין הזה, למשל, ידעתי שתהיה תועלת גדולה שעוד ועוד יהודים יזכו לגלות את הנגינה היהודית ולהתקרב דרכה לקדוש ברוך הוא. בראייה כזו, כל המחיצות נופלות ומתקפלות מייד."

"כמובן, כמו בכל דבר, צריך להיזהר ולשמור על כל סעיף בשולחן ערוך, להתרחק מכל אדם שאינו בעל השקפה נכונה – או אפילו כזה שיש לו 'פרווה השקפה'. אבל לשתף פעולה עם יהודי ירא ושלם מתוך מטרה לקרב יהודים – איזה חיסרון יש בזה? מה בכך שהוא אינו נחשב 'משלנו' או 'היימיש' לפי כל הגדרה?"...

זה התיב

כשהמילים בוקעות מפיו של חסיד מופלג כרבי משה, התגובה הראשונה היא הפתעה רבתי. לא זו ההתייחסות שהיינו מצפים לשמוע, באופן טבעי, ממי שכל חייו מתנהלים לפי גדרי ודקדוקי

החסידות השמרניים ביותר. אבל במחשבה שנייה, אולי העובדה שדבריו נשמעים באוזנינו מפתיעים כל כך היא תוצר לוואי של הדור שבו אנו חיים: דור קוטבי, נחרץ, שמחפש הגדרות ברורות וחדות. דור שבו העולם נחלק בין אלו שהם 'משלנו' לאלו ששונים מאיתנו ומקוטלגים מייד כאסורים לבוא בקהל.

בעולמו המאיר של רבי משה מתקיימת חלוקה אחרת. כאן העולם נחלק בין עניינים שמקרבים את האדם לבוראו, לבין דברים שמרחיקים אותו ממנו. מתוך כך, ביקשנו לשאול בעדינות כיצד הוא רואה את השירה של מוטי בנו, כדי להעביר מסר נחוץ עד מאוד להורים רבים שמוצאים את עצמם נבוכים בשאלות דומות.

מלכתחילה, אולי לא כך ראית את עתידו של מוטי בנך. מן הסתם היית שמח לראות אותו יושב בכולל משך כל שעות היום, לא נודד ברחבי העולם כדי לשיר על במות וחי בעולם של 'מעריצים'. איך הגבת כשהבנת שהוא צועד למסלול הזה?

רבי משה לא נבהל מהישירות שבה אנו מפנים לעברו את השאלה. "קודם כל, אצל מוטי אפשר לראות בחוש כיצד סללו את דרכו משמיים לעסוק בנגינה כדי לקרב יהודים לקב"ה. הוא קיבל את כל הכלים והכישרונות לכך וברור שזו המטרה שאותה הוא צריך להגשים והוא עושה זאת בצורה נפלאה, ברוך השם. כשאני רואה שזו השליחות שמצפים ממנו לעשות, מי אני שאתערב בזה? כיצד אפשר לסרב לתביעה שמימית כזו?!"

"כל זה מלבד העובדה שמוטי מקפיד מאוד על כללים ברורים שהוא הציב לעצמו בענייני צניעות וקדושה וגם מוכן לוותר בשביל העקרונות הללו על הרבה מאוד רווחים אישיים. אבל לפני הכל עומדת השאלה הברורה: 'האם זו המטרה שצריך להגשים בעולם?' לפי התיב שסללו משמיים למוטי – התשובה היא שכנראה זה התיב. מוטי צריך רק לקיים את זה עם עָרְלָאֶקְיִיט, מתוך יראת שמיים והקפדה על כל גדרי ההלכה והחסידות – כפי שהוא אכן עושה וזוכה לקדש שם שמיים".

מוטי ברוך השם מצא את שלו במקצוע שמעורר יהודים לאהבת השם והוא עושה חיל מתוך יראת שמים ובאופן חסידי. אבל אנו רואים הרבה מאוד הורים שמתחבטים בשאלות בעקבות ילדיהם שצועדים בתלם משלהם. לא תמיד אנו רואים את הילדים ממשיכים בדיוק בדרך שאותה אנו מבקשים להנחיל להם ויש מבוכה. איפה, אם כן, עובר הגבול בין חינוך נצרך ומועיל לבין דקדוק יתר והקפדות מזיקות?

"ניפשי ריגש עשרות מיליונים, לאו דווקא כאלה שיודעים למקם את שיכון ויז'ניץ על המפה". עם ישי ריבו בהופעה משותפת

"קודם כל, עלינו כהורים לזכור שלכל אחד מהצאצאים שלנו יש מסלול משלו, אותו מתווים עבורו משמייים. גם אנחנו בעצמנו עוברים שינויים רבים במשך החיים. לכל אחד יש הסערות הפנימיות שלו, התהפוכות שהוא חווה במהלך חייו. אבל כשאנו זוכרים מיהו מנהיג הבירה ושכל דבר נעשה בהשגחה פרטית מופלאה, יש לנו הכוחות להשלים עם מה שעובר עלינו.

"רק אחרי שאנחנו מצליחים לחיות בנפש שלנו פנימה מתוך השלמה עמוקה עם התוכנית של בורא כל עולמים – נוכל להחיל את הגישה הזאת גם כלפי ילדינו. כשאדם לומד להפנים שהשם מנהל את הכל,

לפרטי פרטים, ממילא הוא מסתכל כך גם על הבחירות שילדיו עושים ומבין את מקומו כהורה ומחנך".

בכלל, מסביר הרב שטיינמץ, נדרשת עדינות רבה וחשיבה מעמיקה כדי לזכות לחנך בצורה נכונה ובריאה. "באופן כללי, ועל אחת כמה וכמה כהורים, צריך להפעיל את השכל הישר בכל הזדמנות, לדעת מה נכלל בחובת החינוך והתוכחה ומה יגרום רק לנזק מיותר. חשוב להפנים שלא הכל בידיים שלנו. כך נהוג לומר: 'כשלא הולך כמו שרוצים, רוצים כמו שהולך'. זה נכון לכל מהלך החיים ובענייני חינוך בפרט.

"יחד עם זאת, אסור לנו להזניח את החובה להדריך ולכוון בדרך הישרה, מתוך רגישות ועדינות. אגב, ישנה תפיסה כביכול מצוות החינוך מסתיימת ברגע שהבן התחתן ופרח מהקן הביתי. זו טעות. הרי מצוות תוכחה מוטלת על כל אחד מאיתנו. ועדיין, 'מילה בסלע, שתיקה בתרי'. כשהמילים אינן מסייעות, צריך לזכור שלא הכל בידיים שלנו. וכמובן, לא להפסיק להתפלל. זה הדבר הראשון והאחרון, זו הכתובת שלנו בכל מצב".

מעל לכל יש בפיו בקשה, כמעט תחינה: "בכל מצב אסור שהקשר בין ההורה לילד ייפגע! תקפידו על זה. תמיד. לא משנה במה הילד עוסק, לא משנה אילו בחירות הוא עשה בחייו. זה חשוב לילד, אבל גם להורים. תרימו טלפון, תתעניינו, תראו אכפתיות וקרבה. האמינו לי, לא תתחרטו".

לב טהור

דרכי חינוכו המחושב של רבי משה ניכרות היטב גם כשבנו מוטי מספר בעיניים נוצצות על הערכים שספג בבית אבא. "אני יכול לומר שאת העמידה על העקרונות שלי לקחתי מהוריי. מאבא למדתי כיצד לוותר על המון מתוך אמונה בצדקת הדרך. אני זוכר שכשהיינו ילדים, למשל, הוריי השרישו בנו לא

לפרנס מחללי שבתות. אז, בעיניים ילדותיות, זה לא היה קל. בחופשות רצינו לטייל בספארי, אבל ידענו שזה לא הדבר הנכון. הרגשתי שאני מקריב למען הערכים וזה חדר לי לעצמות".

שנים אחרי, כשהצעות מפתות לשיר באירוועי זמר ענקיים ברחבי העולם מונחות לפניו, הוא שואב מאבא כוחות להשיב בשלילה אם כרוך בכך ויתור על עקרונות קדושה. "אני מרגיש שהחינוך שההורים נטעו בי נוסך בי 'שְׁטַאָלְצְקייט' – גאווה דקדושה, שגוברת גם על הפסדים כביכול".

גם את האלבום הנוכחי, השלישי במספר, קשה לנתק מהבית המופלא שבו גדל ושממנו ינק צלילים של טהרה. כך למשל שיר הנושא 'אמונה וביטחון', יצירה ארוכה באידיש שמספרת בשם האר"י הקדוש על אלמנה שבעלה ובנה התינוק הסתלקו מהעולם. רק לאחר שהתחזקה בביטחון והבינה כי כל דרכיו של הקב"ה לטובה, התגלה אליה בעלה בחלום הלילה וגילה לה מדוע אירע הדבר, מתוך השגחה אלוקית מופלאה.

מדוע החלטת למקד את שם האלבום דווקא במסר הזה?

"האמת היא שהייתה לי התלבטות בעניין. בסופו של דבר החלטתי לקרוא לאלבום 'אמונה וביטחון' כי הרגשתי שיש בזה צורך עמוק בדור שלנו. ברוך השם יש הרבה מאוד טוב בעולם, אבל יש גם דברים שפחות הולכים וכל אחד סוחר איתו את ה'חבילה' הפרטית שלו. מורי ורבי, הרב'ה מוויז'ניץ שליט"א, חוזר כל העת על האמרה שאמונה קשורה לשורש המילה 'אימון', שהתפקיד שלנו הוא להתחזק ולשנן כל הזמן שוב ושוב שהכל נעשה מתוך טוב גמור ולהתאזר בביטחון – גם כשהמציאות נראית על פניו אחרת".

בשבועיים הבודדים שחלפו מאז יצא האלבום לאור כבר זכה שטיינמץ לקבל לא מעט תגובות מרגשות בהקשר של השיר המיוחד הזה. הוא מצטט לנו למשל תגובה ששלח לו בעל המנגן ר' אהר'לה סאמעט, בשם סבא שנכדו נפטר בימים האחרונים בגיל צעיר לאחר מחלה קשה, ל"ע. האיש היה שבור ורצוף. הוא לא מצא מנוח לנפשו. רק לאחר שהאזין לשיר 'אמונה וביטחון' שסאמעט שלח לו, הוא הצליח לאתר תעצומות רוח להתגבר מעט על הקושי. כך, כשהמילים מקננות במוחו ומרפאות את נפשו הדואבת, הוא אזר כוחות ויצא לנחם את בנו בבית האבלים.

רבי משה, האב, מבקש להוסיף משמעות עמוקה בעניין הזה. "לימדו אותנו גדולי עולם, ה'חובת הלבבות' למשל, שביטחון הוא תוצאה של אמונה תמימה. אפשר להסביר זאת בדרך משל: כשאדם הולך לרופא כי כואב לו, על סמך מה הוא בעצם בטוח שמכאן תבוא ישועתו? ההסבר הוא שהוא סומך על הכשרתו של הרופא, על התעודות שמעידות עליו, שידע לאבחן בצורה נכונה ולתת את התרופות המתאימות.

"אותו הדבר הוא גם בביטחון. כשאדם זוכה להכיר שהקב"ה הוא טוב ומטיב לכל, ש'רחמיו על כל מעשיו', הוא בוטח בו שיעשה את הנכון ביותר עבורו. הרב'ה שלנו מוויז'ניץ רגיל לומר כך: המילה 'ביטחון' טומנת בתוכה את המילה 'טיח' – לרמז שאדם צריך 'לטוח' ולדבק את עצמו בביטחון, עד

לכבוד התנא האלוקי. עם הסבא רבי אברהם וועג זצ"ל בציון הרשב"י במירון

עוד ועוד נמשך המפגש המרגש והמיוחד בבית משפחת שטיינמץ. תחושה מיוחדת אופפת את השיחה לכל אורכה. הפסוק "הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם" מתקיים כאן, סביב השולחן המשפחתי בבית הסבא הרב וועג זצ"ל, אליו מסבים אב ובנו ומגשרים על פערים דרך האמונה שלכל אחד יש השליחות המדויקת שבורא העולם הועיד לו ועליו לשיר את שירת חייו בלי לזייף.

לסיום, אנו שואלים את האבא אם הוא הספיק כבר להאזין לאלבום החדש.

"בוודאי!" עונה רבי משה, איש חסיד שיומו מוקדש לעבודת שמיים, בגאווה אב שהיא כתב תביעה לכל הורה. "במשך שעתיים ישבתי והאזנתי, ובבוקר, בשטיבלאך של השיכון, פגשתי את המפיק רובי בנט ואמרתי שבגללו לא הצלחתי לישון בלילה, כי לא עליתי לישון עד שלא שמעתי את כל השירים המיוחדים של מוטי. התרגשתי מאוד לראות כיצד הוא מצליח בכישרונותיו המיוחדים לחדש את הנגינה החסידית בצורה כה מרוממת".

אפשרה